

IDENTITA MEZI PAMĚTÍ A VYPRÁVĚNÍM // ASGV00758

Úterý 16:40 – 18:15 v CVH Malach
Mgr. Jakub Mlynář

ZS 2014/2015, volitelný předmět
zápočet / 4 kredity

Anotace a cíl kurzu

Kurz je zaměřen na sociologické významy a dimenze pojmu identity (osobní i kolektivní). Cílem kurzu je prozkoumání pojmu identity v různých kontextech a z hlediska různých sociologických přístupů, s důrazem na souvislosti identity s kolektivní pamětí a narativitou (vyprávěním). Metodologicky se kurz zaměří na otázky sekundární analýzy kvalitativních dat (orální historie) s využitím metod narativní analýzy, analýzy členské kategorizace a dalších. Zdrojem dat bude Archiv vizuální historie USC Shoah Foundation, který je na UK plně přístupný v rámci Centra vizuální historie Malach, kde bude celý kurz také probíhat (Malostranské nám. 25, budova MFF UK, viz <http://www.malach-centrum.cz>). Audiovizuální nahrávky rozhovorů v Archivu budou během kurzu průběžně využívány pro empirické praktikum a k ilustraci různých sociálních, lingvistických a narativních prostředků konstrukce identity. Pozor, s ohledem na omezenou kapacitu CVH Malach je počet účastníků kurzu omezen (9).

Podmínky atestace

Podmínkou udělení **zápočtu** (4 kredity) je aktivní účast minimálně na 8 z 11 setkání a seminární práce založená na analýze (alespoň) tří rozhovorů dostupných v CVH Malach v kontextu některého tématu ze sylabu. Rozsah práce bude mezi 10 a 15 normostranami. Zápočtová písemná práce musí vyhovovat základním požadavkům kladeným na podobné texty – musí mít titulní stranu (název předmětu, název práce, jméno studenta, ročník a forma studia, datum vypracování práce); samostatný obsah práce není vzhledem k rozsahu nutný, ale rozčlenění do kapitol je vhodné. Práce by měla mít (alespoň stručný) úvod a závěr, kde bude mimo jiné vytyčen hlavní cíl textu, resp. zhodnoceno jeho dosažení. Práce musí obsahovat soupis bibliografických citací (zdroje využité a odkazované v textu); jakékoli plagiátorství je samozřejmě nepřipustné.

Sylabus kurzu

Týden Název: Hlavní témata.	Otázky související s archivními rozhovory (námět seminární práce)	Pov. a dop. četba
1. týden (7. 10. 2014) <i>Identita jako sociologické téma:</i> Co je identita? Specifické rysy s-gického pohledu na identitu. Individuální, sociální, kolektivní identity (a jejich vzájemné vztahy).	(Základní informace o Archivu vizuální historie a jeho obsahu.)	

<p>2. týden (14. 10. 2014)</p> <p><i>Identita jako konstrukt, proces a projekt:</i> Identita z hlediska symbolického interakcionismu, sociálního konstruktivismu, postmodernismu. Vyjednávání identity.</p>	<p>Jak lidé v dialogu utváří a projevují identity? Lze v archivních rozhovorech nalézt nějaké (explicitně či implicitně) vyjádřené sociální a kolektivní identity?</p>	<p>Mlynář, Neisser, Handler</p>
<p>3. – 4. týden (21. 10. a 4. 11. 2014)</p> <p><i>Identita a paměť:</i> Identita a (kolektivní) paměť. Vzpomínání, zapomínání a připomínání.</p>	<p>Jak narátoři přeživší genocidu vysvětlují svou motivaci ke sdílení svých prožitků? Účastnili se nějakým způsobem připomínkových akcí nebo vzdělávání o problematice genocid?</p>	<p>Olick, Wertsch</p>
<p>5. – 6. týden (11. a 18. 11. 2014)</p> <p><i>Identita a vyprávění:</i> 'Narativní obrat' ve společenských vědách. Životní příběh, autobiografie a self. Narativní identita.</p>	<p>Jakým způsobem jsou identity narativně utvářeny a vyjádřeny v životních příbězích přeživších holocaustu a dalších genocid?</p>	<p>Maines, Ezzy, Eakin, Truc</p>
<p>7. – 8. týden (25. 11. a 2. 12. 2014)</p> <p><i>Identita a trauma:</i> Trauma v psychologii; vyrovnání se s traumatem. Teorie kolektivního traumatu.</p>	<p>Jak zkušenosti z doby 2. světové války nebo genocidy ve Rwandě ovlivnily následný život narátora/narátorky? Jak se vyrovnával/a s traumatem?</p>	<p>Assmann</p>
<p>9. týden (9. 12. 2014)</p> <p><i>Narativní analýza:</i> Různé metody analýzy vyprávění ve společenských vědách.</p>	<p>Příprava dat z orálně historických rozhovorů pro narativní analýzu. Praktikum základních metod narativní analýzy.</p>	<p>Hájek, Riessman, Labov & Waletzky, Elliott</p>
<p>10. týden (16. 12. 2014)</p> <p><i>Sociolingvistický přístup:</i> Analýza členské kategorizace jako vzhled do jazykových prostředků konstrukce identity.</p>	<p>Členská kategorizace ve vyprávění pamětníků – praktická cvičení.</p>	<p>Schegloff</p>
<p>11. týden (6. 1. 2015)</p> <p>Samostatná aktivita studentů pod vedením přednášejícího v rámci přípravy na psaní zápočtové práce. Diskuse, dotazy, konzultace.</p>	<p>(Předmětem zápočtové práce je analýza 3 nebo více archivních interview s ohledem na některé z výše uvedených témat sylabu.)</p>	<p>Moravská</p>

Povinná literatura

Hájek, M. 2014. „Kapitola 5: Analýza narativů.“ In: Hájek, M.: *Čtenář a stroj: Vybrané metody sociálněvědní analýzy textů*. Praha: SLON. Pp. 151-195.

Maines, D. R. 1993. „Narrative's Moment and Sociology's Phenomena: Toward a Narrative Sociology.“ *Sociological Quarterly*, Vol. 34, No. 1, pp. 17-38.

Mlynář, J. 2013. „Archiv vizuální historie USC Shoah Foundation a československé židovské identity.“ *Historie – Otázky – Problémy*, Vol. 5, No. 2, pp. 173–183.

Moravská, D. 2014. „Československo.“ In: Králová, K. – Kubátová, H. (eds.): *Návraty: Poválečná rekonstrukce židovských komunit v zemích středovýchodní, jihovýchodní a východní Evropy*. Praha: Karolinum (v tisku). Pp. 68-103.

Schegloff, E. A. 2007. „A tutorial on membership categorization.“ *Journal of Pragmatics* Vol. 39, pp. 462–482.

Doporučená literatura

Assmann, A. 2006. „History, Memory and the Genre of Testimony.“ *Poetics Today*, Vol. 27, No. 2, pp. 261-273.

Elliott, J. 2005. *Using Narrative in Social Research: Qualitative and Quantitative Approaches*. London: Sage.

Eakin, P. J. 2008. *Living Autobiographically: How we create identity in narrative*. Ithaca: Cornell University Press.

Ezzy, D. 1998. „Theorizing Narrative Identity: Symbolic Interactionism and Hermeneutics.“ *The Sociological Quarterly*, Vol. 39, No. 2, pp. 239–252.

Handler, R. 1994. „Is identity a useful cross-cultural concept?“ In: Gillis, J. (ed.): *Commemorations: The Politics of National Identity*. Princeton: Princeton University Press.

Labov, W. – Waletzky, J. 1997. „Narrative Analysis: Oral Versions of Personal Experience.“ *Journal of Narrative and Life History*, Vol. 7, pp. 3-38.

Neisser, U. 1988. „Five kinds of self-knowledge.“ *Philosophical Psychology*. Vol. 1, No. 1, pp. 35-59.

Olick, J. K. 2007. „Collective Memory: The Two Cultures.“ In: Olick, J. K.: *Politics of Regret: On Collective Memory and Historical Responsibility*. New York: Routledge. Pp. 17-35.

Riessman, C. K. 1993. *Narrative Analysis*. London: Sage.

Truc, G. 2011. „Narrative Identity against Biographical Illusion: The Shift in Sociology from Bourdieu to Ricoeur.“ *Études Ricoeuriennes / Ricoeur Studies*, Vol. 2, No. 1, pp. 150-167.

Wertsch, J. V. 2008. „The Narrative Organization of Collective Memory.“ *Ethos*, Vol. 36, Issue 1, pp. 120-135.